

SEDMA ONOMASTIČKA KONFERENCIJA,
PRIŠTINA 6—9. X 1987.

Nije naodmet podsjetiti da su jugoslovenske onomastičke konferencije koje se održavaju svake druge godine, svaki put u organizaciji drugog republičkog naučnog centra, postale već tradicionalne. Posljednja, sedma po redu, održana je od 6. do 9. oktobra 1987. god. u Prištini, u organizaciji pokrajinskog Odbora za onomastiku pri Akademiji nauka i umetnosti Kosova.

Program Konferencije predvidio je učešće 60 referenata. U toku trodnevnog radnog dijela skupa raspoređenog u pet sesija podneseno je 44 referata, dok je četvrti dan priređen izlet nekim kulturno-istorijskim spomenicima Kosova.

Tematika ovog naučnog sastanka ograničila se na dvije okvirne oblasti: *socioonomastika* i *tvorbeni tipovi*. Kao i obično, čuli smo radove i iz antroponomastike i iz toponomastike, s tim što se nešto više autora opredijelilo za izučavanje ličnih imena. Uz to, antroponomastički prilozi su tematski ujedinjeni — zapravo se u većini referata polazilo sa socioonomastičkog stajališta. Toponimija je predstavljana najčešće sa tvorbene ili tvorbeno-semantičke strane, no problemi su se kretali i u okvirima etimologije, dijalektologije, kartografiranja toponima i sl.

Na ovoj Konferenciji su, dakle, najbrojniji referati koji podastiru antroponomastikone uslovljene društveno-istorijskim miljeom iz koga su proizašli. Pri tom su birani vrlo različiti izvori za građu, iz različitih perioda — od srednjovjekovnih do savremenih.

Tako smo dobili nekoliko priloga sa analizom materijala iz starijih izvora. Izdvojeni su slovensko-vlaško-albanski odnosi i razvoj posebnih onomastikona na području dečanskog vlastelinstva u referatu Gordane Jovanović *Distribucija hrišćanskih imena na posedima dečanskog vlastelinstva*, ili, također sa područja Kosova, slovensko-albanske relacije u izlaganju Ilijaza Rexhe *Uzajamni odnosi kod slovensko-albanskih antroponima i patronima u svetlu osmanskih deftera XV veka*. Nevenka Gošić je prikazala imena 14. i 15. v. sa hercegovačkih stećaka u referatu *Prilog izučavanju srpskohrvatske srednjovjekovne antroponimije*.

Ekipa makedonskih onomastičara predstavila se radovima u kojima su etnonimi kao antroponimi obrađivani na osnovu izvora iz različitih perioda, o čemu govore sami naslovi: *Красимира Илиевска, Етнонимите во функција на антропоними на македонската територија во средновековните документи*; *Олга Иванова, Етнонимите во функција на антропоними на македонската територија во турските документи*; *Марија Коробар-Белчева, Етнонимите во функција на антропоними на македонската територија во микротопонимијата*.

Preostali antroponomastički prilozi bi se mogli svrstati u istu skupinu prema kriteriju po kome se kao polazište za izučavanje uzimaju noviji, odnosno savremeni izvori, no sa vrlo različitim pristupima s obzirom na raznorodnost materijala.

Obrađivana su konspirativna imena nastala u NOB-u (Nedeljko Bogdanović, *Partizanska imena*), imena iz matičnih knjiga rođenih — s početka (1914), sredine vijeka i danas (Mijo Lončarić, *Službeno ime u Hrvatskoj u XX stoljeću*); te nadimci školske djece u Nišu (Vilotije Vukadinović, *Tvorba sekundarnih imena školske dece iz gradske sredine*). Uz to, prikazani su neki inovacioni procesi u savremenom antroponomastikonu, naročito u BiH, u prilogu Ismeta Smailovića, *Pomodarstvo u našim antroponimima*. Čuli smo i izlaganje o nekoliko kolektivnih nadimaka-podsmijevalica, za koje autor predlaže termin *dirke* (Velimir Mihajlović, *Sociolingvistika u svetlu nadimaka-podsmievalica*). Tu su i drugi referati sa građom klasifikovanom prema leksičko-semantičkim ili tvorbenim kategorijama: France Novak, *Tipologija psevdonimov slovenskih literarnih ustrojcev*, Fuat Ostrozubi, *Imena albanskih porodica Prizrena po profesijama i nadimcima*; Стојан Ристевски, *Лични имиња според имиња на свеци во Охридско*; Shefki Sejdiu, *Motivisanost denominacije u antroponimiji*; Mark Camaj, *Karakteristike patronima i antroponima u titogradskoj Malesiji*; Isa Bajčinca, *Problemi formiranja i upotrebe ličnih imena u albanskom jeziku*.

Vida Barac-Grum je govorila o transonimizaciji i deonimizaciji u izlaganju *Sudbina vlastitog imena u svakodnevnom jezičnim situacijama*. Još dva referenta su izdvojila problem transonimizacije: Latif Mulaku, *Prelaz nekih starih albanskih toponima u patronime*; Murat Blaku, *O oblicima nekih toponima — antroponima kako se javljaju u pisanim izvorima*.

Predavanje Milice Grković, *Ime i kulturna istorija društva (na primeru savremenih i srednjovekovnih imena)*, moglo bi se predstaviti kao svojevrsan rezime za sve navedene referate. U njemu je prikazan razvoj antroponomastikona Slovena pod uticajem smjena društvenih, tj. civilizacijskih okvira.

O problemima antroponima i toponima raspravljalo se u referatima: Radmilo Marojević, *Istorijski razvoj slovenskih posesivnih izvedenica u antroponimiji i toponimiji (sa socioonomastičkog i tvorbeno-semantičkog aspekta)* i Ruzhdi Ushaku, *O nekim antroponimima i toponimima u srednjovekovnom romanu »Florimani« (XII vek)*.

U okviru toponomastike pokretana su brojna pitanja, a najviše iz oblasti tvorbe toponima.

Božidar Finka (*Jedan ojkonomijski tip u zadarskom području*) je predstavio tip toponima na *-jane* i *-ane*. Sufiksi su obrađivani i u drugim referatima: Љубица Станковска, *Посесивната функција на суфиксот -ѝн во македонската ојконимија*; Feti Mehdiu, *Oko nekih sufiksa u Kičevskoj onomastici*.

O preponovanom elementu *za-* bilo je riječi u dva priloga — u jednom sa čisto tvorbenih pozicija (Milica Radović-Tešić, *Tvorba toponima s prefiksom za-*), dok je u drugom sagledan areal toponima ovoga tipa na području Slovenije (Marko Snoj, *Nekajo slovenskih toponimih s prefiksom za-*).

Sa semantičkog, tvorbeno-semantičkog ili leksičko-semantičkog stajališta raspravljalo se u nekoliko radova: Petar Šimunović, *Metaforičnost obalnih toponima*; Jasna Hadžimejlić, *Semantički efekti univerbizacije kod toponima*; Marinko Božović, *Toponimi društveno-istorijskog porekla u okolini T. Mit-*

rovice. U ovu skupinu bismo uvrstili i sljedeće referate: Ismail Doda, *Način formiranja nekih toponima u Krajini*; Svetozar Stijević, *Struktura ojkonima u severnoj Metohiji*; Trajko Stamatovski, *Поглед на ојконимијата на Македонија*. Dva zadnja izlaganja nude istovetne zaključke — da je ojkonimija izučavanih prostora isključivo slovenska.

U ostalim prilogima su interpretirani za ovu Konferenciju usamljeni problemi: Петар Хр. Илиевски, *Адаптација на неколку старобалкански основи во современата топонимија од регионот на Бистра и Кичевско*; Olga Penavin, *Geografska imena i dijalekt kraja*; Egon Fekete, *Топографска имена и frazeologiji*; Radojica Jovičević, *O jednom toponimu iz stare Raške* (o rodu naziva Pešter). Mitar Pešikan je pročitao svoju recenziju pod naslovom *O utvrđivanju oblika kosovskih toponima za kartografske potrebe*, upućenu aktuelnom projektu kartografiranja Kosova.

Na etimološku problematiku svoju pažnju su usmjerila samo dva autora: Мито Аргировски, *Палеобалканска основа bal- во македонската микротопонимија* i Aleksandar Loma, *Hidronimi na -ina od naziva za divljač* (npr. *Sobina* : apelativu *sob*).

Jedini prilog baziran na materijalu iz predslavenskog perioda ponudio je Zef Mirdita, *Socijalna struktura Derdanije u svetu onomastike rimskog doba*.

Za opšteonomastički i teorijski pristup opredijelili su se Маринко Митков, *Однос на језичното и ванјезичното кај умињата* i Igor Gostl, *Transformizacija kao onomastički postupak*, gdje se predlaže transfer toponima iz jezika u jezik direktno transfonemizacijom, a ne zaobilazno — transliteracijom.

Kao opšti utisci mogu se podvući sljedeće ocjene. Diskusije vođene povodom referata — u vezi sa njima ili mimo njih, uglavnom su zaključivane stručno i kolegijalno. Tok i organizacija ove ugledne naučne institucije dostigla je sasvim zadovoljavajući nivo.

Uz sve to, već duže vrijeme, a to je primijećeno i na ovom skupu, postoje izrazite razlike u broju učesnika iz pojedinih naučnih centara. Tako, dok Zagreb, Beograd, Novi Sad i Skoplje kontinuirano posvećuju pažnju onomastici, stiče se dojam o nedovoljnoj aktivnosti lingvиста iz drugih centara u ovoj nesumnjivo značajnoj disciplini. U vezi s tim interesantno je da su ove godine naročito brojni referenti iz Prištine, što kao činjenica o podsticanju i nje govanju naučnog rada na onomastici ima pozitivan karakter.

Na kraju, završavajući ovu hroniku sa VII jugoslovenske onomastičke konferencije, napomenućemo još da je među nepročitanih dvadesetak referata (uglavnom zbog izostanka autora) bilo vrlo zanimljivih naslova, pa se nadamo da će i oni prispjeti za štampu u zborniku koji će izaći u izdanju Akademije Kosova.

Dogovoreno je da narednu onomastičku konferenciju 1989. god. organizuje Crnogorska akademija nauka i umjetnosti. Ovoj konferenciji bi trebalo da bude priključen i skup posvećen Radosavu Boškoviću. Određene su i okvirne teme: *tipologija i struktura imena* i *imena i jezički doticaji*.

Jasna Hadžimejlić